

- [O nama](#)
- [U medijima](#)
- [DOKUMENTI](#)
- [TONOVI](#)

[Obris.org](#)

Obrana i sigurnost

- [Istaknuto](#)
- [Regija »](#)
- [Europa »](#)
- [NATO »](#)
- [Svijet »](#)
- [Predstavljamo](#)

Subscribe via [RSS Feed](#)

- [Obrana](#)
- [Sigurnost](#)
- [Unutarnji poslovi](#)
- [Vanjska politika](#)
- [Križe](#)
- [Misije](#)
- [Sabor](#)
- [Vojna industrija RH](#)
- [Ostalo](#)

[EU](#), [Europa](#), [Hrvatska](#), [Istaknuto](#), [NATO](#) | 18/10/2024, 11:35 [Edit this post](#)

Intervju: Ole Frijs-Madsen, veleposlanik Danske u RH: “Razgovaramo s RH o specifičnoj suradnji”

Nije posebna novost da se u Republici Hrvatskoj rijetko čuje za Dansku. Kraljevina Danska po kopnenoj površini je oko 25 posto manja, ali samo zato jer u taj obračun nije uključen i Grenland koji je danski autonomni teritorij, a mora imaju malo više od RH – kopnene granice Danske ima vrlo malo (uglavnom prema Njemačkoj), dok im je obala oko 20 posto duža od Hrvatske. U poljoprivrednoj uporabi im je oko tri puta više površine države nego u Lijepoj našoj, u postotku imaju oko tri puta manje šuma od RH, ali nas zato u kvadraturi navodnjavanih poljoprivrednih zemljišta vode gotovo fantastičnih 14 puta. Pri tome, riječ je o državi s oko 5,97 milijuna stanovnika, nasuprot Hrvatskoj koju CIA Factbook procjenjuje na oko 4,15 milijuna (a naš vlastiti Statistički zavod 6. rujna ove godine za 2023 godinu procjenjuje 3.859.686 stanovnika).

Istini za volju, Dansku se u nas tijekom zadnjih desetak godina učestalo spominjalo gotovo isključivo kao potencijalni uzor u provedbi nacionalne reforme lokalne samouprave, a uz tek malo pažljivijeg promatranja mogli bi se ugledati u još raznih danskih pozitivnih primjera. Ne samo poljoprivredu ili zdravstveno osiguranje, već i javnu infrastrukturu te sve ono što doprinosi osjećaju sreće stanovništva, po čemu su Danci redovito iznimno visoko rangirani u svijetu. Ipak, portal Obrisi.org više je zanimao danski pogled na vanjsku politiku i nacionalnu sigurnost, te posebno na obranu – bilo kroz njihovo planiranje razvoja za ovo područje ili u odnosu na pitanje Ukrajine, ključnog europskog izazova koji zadnjih gotovo tri godine plijeni pažnju kako politike, tako i struke te šire javnosti. O danskom pristupu planiranju, te posebice o transparentnosti u vanjskoj politici i obrani (koja se ondje bitno drugačije prakticira nego u Lijepoj našoj), uz temu odnosa Ukrajine i Danske (te utjecaj svega toga i na odnose prema Hrvatskoj) razgovarali smo s iskusnim veleposlanikom Kraljevine Danske u Zagrebu, Njegovom Ekselencijom Oleom Frijs-Madsenom.

Zadnjih godinu Danska ima novu obrambenu strategiju. O čemu se u njoj radi?

“Danska ima redovna preispitivanja svoje vojne strategije, svoje vanjskopolitičke strategije i svojih strategija sigurnosne politike. Nije neka tajna da je ruska ilegalna i brutalna invazija na Ukrajinu 24. veljače 2022. stvorila jedan novi scenarij i mi smo morali iznova promišljati korištenje naših resursa. Naime, realnost je da je kroz mnoge godine naša vojska uglavnom bila korištena u inozemstvu, u mnogim operacijama održavanja mira – vi ih vjerojatno većinu i znate, uključujući tu na početku i Cipar, kasnije prostor bivše Jugoslavije, nakon tog Kosova, ali i na drugim mjestima u inozemstvu. Naravno, opsežno smo bili aktivni i u Afganistanu te Iraku. U Afganistanu smo imali najveće brojeve – nažalost, najveće gubitke per capita u koaliciji. Dakle, imamo vrlo iskusnu vojsku, ali odjednom smo morali iznova promišljati našu nacionalnu obranu.

Bilo je to nakon 24. veljače i u vrijeme koje je uslijedilo mi smo morali sve to iznova razmotriti. To je bila osnova – i politika i ta naša nova strategija su u osnovi zasnovane na 3 ključna prioriteta: prvi je kako da osiguramo neposrednu sigurnost u Europi i u Danskoj u svjetlu ruske invazije na Ukrajinu. Drugi, povezani, je kako da budemo bolji u stvaranju novih savezništava izvan Europe, zapravo, izvan i Europe i Zapada, rekao bih, jer imamo – bilo to dobro ili loše – činjenicu da su se mnoge naše zemlje godinama uglavnom fokusirale na sebe same, na NATO, na EU, na proširenje EU, i možda smo zaboravili kako uspostavljati ili jačati veze prema inozemstvu. Ako ništa drugo, naša je nova strategija uvelike fokusirana baš na to. Mislim da je također važno ponoviti što je naš ministar vanjskih poslova rekao o tome – da to trebaju biti ravnopravna partnerstva jer nije partnerstvo to kad jedan ima bitno važniju poziciju ili kad se jednog smatra puno važnijim – to trebaju biti ravnopravna partnerstva u kojima svaki partner ima bilateralno ili multilateralno podijeljene zajedničke interese.

Dopustite da spomenem da smo iz tog principa razvili novu strategiju – ne za Afriku, nego s Afrikom – u kojoj smo jako fokusirani baš na ta ravnopravna partnerstva, i to ne samo po pitanju klasične razvojne pomoći u kojoj je Danska od 1962. imala ogromne programe u Africi i Aziji. Mislim na tamošnje najsiromašnije zemlje. U to vrijeme mi smo za takve svrhe koristili 1% BDP-a, i samo je 5 država u čitavom svijetu koje izdvajaju maksimalno za razvojnu suradnju, a Danska je jedna od njih. Dakle, mi i dalje ostajemo u toj ligi i za to dajemo 0,75% našeg BDP-a, a to je podosta milijardi eura svake godine koji idu na te teme. Moja glavna poanta pri tome je da je u dobra stara vremena to sve bilo usmjereno na gradnju cesta, gradnju mljekara ili svih takvih stvari kojima se bavila razvojna pomoć tijekom '60-ih i '70-ih godina, ali sada moramo raditi s tim državama također i na teme zelene agende, ne bi li postigli da ih klimatske promjene ne pogode preošto. To sve je u interesu baš tih država, ali je i u interesu Europe jer znamo da bi inače imali ogromnu i još rastuću klimatsku imigraciju.

Tu su i mnoge, mnoge druge teme koje su također vezane za to kako mi vidimo svijet, kako surađujemo zajedno unutar UN-a. Danska će postati nova nestalna članica Vijeća sigurnosti od 01. siječnja 2025., i tijekom dvogodišnjeg perioda povremeno ćemo i predsjedati tim istim Vijećem sigurnosti. To također traži odnose prema državama u kojima pod normalno ne bi bili ni predstavljeni ili s kojima ne bi bili ni u kontaktu, a sada te sve veze moramo ojačati jer bilo koja tema može doći na dnevni red Vijeća sigurnosti. Dakle, moramo biti spremni. To je taj drugi prioritet. A treći dio te naše strategije je da učinimo našu zemlju, a nadajmo se i Europu, otpornijom i robusnijom, da pazimo na naše lance snabdijevanja, energiju i kritičnu infrastrukturu.

Dopustite da također dodam da iz danske perspektive, ali i iz naše nove strategije obrambene i sigurnosne politike, mi smo također iznimno fokusirani na istočne partnere Europske unije, pri tome posebno mislimo na Moldovu i Gruziju – ne isključivo, ali posebno na njih, ali također i na Zapadni Balkan. Danska jest – i uvijek je bila – veliki pobornik proširenja EU. Naša politika je uvijek bila da svako proširenje mora biti zasnovano na zaslugama, dakle svi moraju ispunjavati iste kriterije. Sve drugo ne bi bilo fer. Ali u međuvremenu mi u koordinaciji s Europskom komisijom također jačamo sve što se može napraviti prije proširenja, da stabiliziramo i podržavamo Zapadni Balkan. To područje je, rekao bih, pod prijetnjom vlastitog neovisnosti i mi moramo pokazati – mi kao Danska, ali i kao EU – da postoje i dobre alternative. No postati članicom Europske unije, kao i postati članicom NATO saveza, traži puno posla – morate se pripremiti, morate transformirati svoja društva u puninu demokratske članice spremne za EU. A Europska unija, uključujući Dansku, stoji spremna da pruži podršku i pomogne u izgradnji kapaciteta i sve ono što je u našoj moći. Veliki dio posla naravno da moraju napraviti same te zemlje. Ali kao što sam rekao, u međuvremenu želimo pokazati da smo tu i da i one pripadaju europskoj obitelji.”

Ova sjenka rata koju ste spominjali... Je li ona kod vas smanjila transparentnost danske države i danskog obrambenog sustava prema vlastitoj javnosti?

“Rekao bih da je bilo upravo suprotno. Mislim da je to kreiralo, kao prvo, jednu svijest među političarima i u javnosti, da moramo iznova promišljati našu vojsku, kao što sam već rekao. Kao drugo, postali smo vrlo brzo svjesni što Ukrajini treba na bojnopolju jer to je vrlo javno, i Ukrajina ima predsjednika i ministra vanjskih poslova i ministra obrane koji su jako izričiti, eksplicitni o tim stvarima. Potrebe su postale vrlo jasne i postala je praksa da kad god je Danska odlučila doprinijeti Ukrajini – to je rađeno na vrlo javan način. Tijekom protekle 2,5 godine, otkad je počela ova ilegalna i razorna invazija, Danska je doprinijela s ukupno 7,3 milijardi eura, od čega je velika, velika većina, 6,7 milijardi – u vojne svrhe, a ugrubo oko 730 milijuna je civilna podrška. Ono što je bitno reći je da otkad je Danska postala i još jest i dalje najveći doprinositelj vojne pomoći Ukrajini per capita u svijetu – s obzirom da smo sada broj 4 u svijetu po vrijednosti ukupnog doprinosa – tada je posebice i potreba da se podnese račune i da se bude transparentan postala još i veća. Razlog tome je da javnost mora znati što to dajemo, a mora znati i da je barem dio te opreme bio namijenjen i za korištenje u našoj vlastitoj zemlji – razni raketni sustavi, obrambeni sustavi, tenkovi... Dali smo i borbene avione F-16, no oni su već bili na putu da izlaze iz operative službe, ali mi još nismo dobili sve naše F-35. Mislim da je bilo vrlo važno za našu javnost da sve to zna, poglavito iz domene poreznih obveznika, i da Vlada – ako već i doslovno ne podnese račune, da se barem točno zna što se radi.”

Danski F-16: nekad na air-showovima, danas u Ukrajini

Ako se ne varam, bilo je vidljivo da je Danska donirala čitavo svoje topništvo, cijelu opremu tog roda vojske?

“Točno. Ponešto od toga je doslovno tek pristiglo u Dansku od onih od kojih smo tu opremu kupili da bi tu istu opremu odmah otpremili u Ukrajinu. Dakle da, to je točno.”

U Danskoj postoji i posebna web-stranica u kojoj se bilježe donacije za Ukrajinu, ako se ne varam?

“Da, ima ih više što javnih što privatnih. Postoji posebna službena stranica koja se bavi našom vojnom pomoći, koja je vrlo transparentna, i onda posebno naša civilna pomoć. Ali imamo i dodatne stranice o tome kako javnost može donirati i od samoga početka naša je javnost, rekao bih, aktivna. Bilo je tu praktičnih privatnih inicijativa. Mislim da su tijekom prva 3 mjeseca mnogi Danci jednostavno sjeli u svoje automobile i odvezli se u Ukrajinu ne bi li vidjeli kako mogu pomoći na granici ili u Lvivu, kako da pomognu ljudima i preuzmu ih... Mi smo također primili i mnoge Ukrajinke kod nas u Dansku, većina njih je već uključena u našu radnu snagu i oni uživaju iste one društvene povlastice kao i svi Danci. Dakle, tu ste imali oboje – i javni dio i privatni dio što se tiče doniranja.”

Danska je, među ostalim, donirala i autobuse za školarce u regijama Mikolaev, Dnjepropetrovsk i Harkiv

Možete li malo detaljnije izložiti tu civilnu pomoć Ukrajini?

“Mogu, dapače. Mi smo bili jako svjesni – to će razumjeti i Hrvatska s obzirom na svoje ratno iskustvo – da u čitavoj ovoj stvari nije samo vojna strana, već da postoji i veliki utjecaj na civilno stanovništvo. Dio toga mogao bi biti manjak grijanja, manjak vode, i mi smo paralelno tu pomagali i u materijalnoj i u ekonomskoj sferi, a i na osobnoj razini. Recimo, kroz instaliranje novih sustava za opskrbu svježom vodom, pomažući u obnovi energetske infrastrukture... i za sve to već smo prije 2 godine preuzeli na sebe inicijativu gdje su u osnovi naša premijerka i naša Vlada odlučili da ćemo koordinirati i zbrinuti, naravno s ostalim partnerima, ali da ćemo mi biti u osnovi odgovorni za obnovu čitave regije i grada Mikolajeva. Kao što znate, Mikolajev je smješten između Hersona i Odeze. Dakle, prilično je blizu obali Crnog mora i ta naša odluka i dalje stoji, i od tada je više naših delegacija bilo ondje, izdvajao se novac. Naravno, i s ukrajinske strane postoji interes da se to dobro odradi, ali tu je i interes s danske strane da doprinesemo i da naše kompanije doprinesu, ali sve to će uvelike biti bazirano na danskim donacijama. Mislim da je Danska među prvima krenula s takvim pristupom. Sada i Češka Republika radi nešto slično, ali nemam o tome detaljnijih podataka. Danska je to počela prije 2 godine. Mi se također bavimo i poticanjem reformi – što je opet vezano uz pristupanje EU, radimo i uspostavu mira i stabilnosti, tu su također i brojne naše donacije zdravstvu.”

Ali Danska radi i po pitanju obrambene industrije s Ukrajinom i s drugim partnerima. Kakvo je stanje tih aktivnosti?

“Da. Kao prvo, imali smo prvo naše vlastite vojne donacije. Kao drugo, Danska ima obrambenu industriju, ona nije iznimno velika, ali je imamo. Potrebno je naglasiti da je ona baš obrambena industrija, usmjerena je baš na obrambenu stranu stvari. Dakle, ona se bavi opremom za obavještajni nadzor i svim takvim stvarima, a ne izravno oružjem i streljivom, itd. Mi smo razmišljali kako postići najviše sa svim tim, ali najvažnija je tu bila inicijativa koju je naša vlada nedavno poduzela, gdje mi uspostavljamo financijske mogućnosti da bi Ukrajina proizvodila u samoj Ukrajini. To je opet dobro, kako za zapošljavanje, tako i za socijalnu sigurnost i sve te teme. Tijekom zadnjih 6 mjeseci ta se inicijativa razvijala i mi sad doprinosimo praktički ukrajinskoj vlastitoj obrambenoj industriji, i to povrh svega drugog što smo također napravili.”

Veleposlanik Frijs-Madsen nedavno je razgovarao o suradnji s ministrom obrane Ivanom Anušićem (Photo: MORH/F.Klen)

Međutim, vi radite i s drugim NATO i EU partnerima po pitanju Ukrajine?

"Radimo, i trenutno smo također u razgovorima s Hrvatskom o razvoju specifične suradnje. Nedavno sam imao sastanak s ministrom obrane Anušićem i razgovaramo o tome kako bismo mogli zajedno pojačati našu podršku Ukrajini."

Gdje vidite neke zajedničke točke za suradnju s Hrvatskom na polju obrane?

"Hrvatska ima, rekao bih – nažalost, svoje vlastito ratno iskustvo od prije 30 godina. Naravno, postoje područja u kojima Hrvatska ima specifično znanje – jedno od njih je razminiranje. Mi možda malo više gledamo razminiranje u humanitarnom području nego na vojnom polju, ali to je i dalje vrlo bitan element. Ne tvrdim da ćemo baš nužno raditi na tome, ali samo kažem da je to jedno područje gdje Hrvatska ima iskustva. Hrvatska također ima obrambenu industriju i naravno da mi i to gledamo, da vidimo da li bi dio te industrije mogao biti relevantan u Ukrajini."

Na primjer, u obrambenoj industriji – koji je za vas najzanimljiviji dio?

"Ja bih izokrenuo to pitanje i rekao: moramo vidjeti što je najinteresantnije za Ukrajinu. Mi smo uvijek u bliskim konzultacijama s našim ukrajinskim partnerima – i bilateralno i, naravno, kroz NATO, kako bi bili sigurni da isporučujemo, ako je ikako moguće, baš ono što trebaju. Trenutno, što je vrlo očigledno, streljivo je jedno vrlo bitno područje."

Naši građani često pitaju "Zašto je to dobro i za našu zemlju"? Zašto je pomaganje Ukrajini dobro za Dansku?

"Mi smo do sada imali dva rata na europskom prostoru tijekom zadnjih 30-35 godina. Prvi od njih – vi znate jako dobro – u ovoj regiji. Mi smo shvatili da sad postoji prijetnja iz Rusije koja se materijalizirala u puni, otvoreni rat. Dakle, mislim da postoji interes u obrani Europe, da to tako kažem, i mi smatramo Ukrajinu dijelom toga. Možete to zvati solidarnošću, ali to je također i poziv na buđenje, rekao bih. Mnogi od NATO partnera su – ali ne samo zbog Ukrajine – počeli dizati svoje doprinose prema NATO-u. Evo i Danska sad ispunjava cilj od 2% BDP-a i očekujemo da će naše izdvajanje rasti i da ćemo ići preko toga. Ja ne znam točno kad i kako, ali osjećam da ćemo mi ići i dalje u tom smjeru. Drago mi je primijetiti da se i Hrvatska jako trudi da dostigne svoj cilj od 2%. Razumijem da je izvorno bilo postavljeno da se to dostigne u 2026., izgleda da bi se zaista moglo dostići već 2026., ili možda čak i 2025. Mi naravno ohrabrujemo Hrvatsku da napravi sve što može ne bi li postigla cilj što je prije moguće."

****ovaj tekst je dio projekta "NATO i Hrvatska pred neočekivanim izazovima" i objavljen je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti**

 Recommend [Sign Up](#) to see what your friends recommend.

Vezani Tekstovi:

1. NATO i EU pomažu Ukrajini, pridružuje se i RH (8)

2. Jačanje hrvatsko-poljskih obrambenih odnosa (7)
3. Ukrajina i Rumunjska – dva vida obrambene suradnje (7)
4. Što donosi hrvatsko-francuski Akcijski plan 2023.-2025. (7)
5. Francuski logistički brod u Splitu (7)

Tags: [Danska](#), [Hrvatska](#), [obrambena suradnja](#), [obrana](#), [transparentnost](#), [Ukrajina](#), [vanjska politika](#)

Share:

[Tweet](#)

Author: [Igor Tabak](#)

Video prilog dana

How Ukraine is using 'the ...

'So odd': Ex-CIA operative ...

Moldova police say they f...

Fight for Bakhmut intensifi...

- [28.9.2023. - ForcesNews - Ratovanje širom raznih domena u Ukrajini](#)
- [27.9.2023 - CNN - Dronovi i informacijski rat u Ukrajini](#)
- [13.3.2023. - France24 - Manevri ruskih pristalica u Moldovi](#)
- [12.3.2023. - Euronews - Rusi jačaju pritisak na Bahmut](#)

- [O nama](#)
- [U medijima](#)
- [DOKUMENTI](#)
- [TONOVI](#)